

Nr. 46

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1999-2000

22 maart 2000

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MORGENVERGADERING

BELEIDSNOTA LANDBOUW 1999-2004

Inhoud

Nr. 46

Woensdag 22 maart 2000
Morgenvergadering

Berichten van verhindering	1
Mededeling van het Uitgebreid Bureau	1
Beleidsnota Landbouw 1999-2004, ingediend door mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw – 142 (1999-2000) – Nr. 1 Bespreking (Voortzetting)	1
Sprekers : de heren André Denys, Erik Matthijs, Eric Van Rompuy en Bruno Tobback, mevrouw Isabel Vertriest, de heren André Moreau, Frans Wymeersch, Jef Van Looy, Jos Bex en Gilbert Bossuyt en minister Vera Dua	
Regeling van de werkzaamheden	21

VOORZITTER : De heer Johan De Roo, eerste ondervoorzitter

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 10.02 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Niki De Gryze, Johan Weyts : gezondheidsredenen.

MEDEDELING VAN HET UITGEBREID BUREAU

De voorzitter : Dames en heren, het Uitgebreid Bureau heeft op maandag 20 maart 2000 de heren Caluwé, Vermeiren, De Reuse, Peeters, Holemans en Van Vaerenbergh, onder het voorzitterschap van de heer Vermeiren, afgevaardigd voor het overleg met de Kamer van Volksvertegenwoordigers over het door ons op 15 maart 2000 ingestelde belangenconflict betreffende het wetsontwerp tot wijziging van het bijvoegsel bij het Gerechtelijk Wetboek.

BELEIDSNOTA Landbouw 1999-2004, ingediend door mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw – 142 (1999-2000) – Nr. 1

Bespreking (Voortzetting)

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van de bespreking van de beleidsnota Landbouw 1999-2004, ingediend door mevrouw

Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw.

De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik heb met vertrouwen uw beleidsnota Landbouw 1999-2004 gelezen.

Het is nog niet zo lang geleden dat op verschillende niveaus gepoogd werd landbouw en milieu te polariseren en tegen elkaar op te zetten. Vele milieugroepen wezen voortdurend in de richting van de landbouw als de milieuvervuiler bij uitstek, en omgekeerd ontbrak het bij diverse zogenaamde verdedigers van de landbouw zelfs maar aan een begin van enige milieureflex.

Ik ontken niet dat deze tegenstelling tijdens de vorige zittingsperiode werd doorbroken. Dat is mede te danken aan het beleid van de vorige regering, maar ook aan de volwassen houding van de grootste belangengroepen in de landbouw. Deze lijn trekt u vandaag, als landbouw- en leefmilieuminister van Agalev, door.

Het zal geen gemakkelijke weg zijn, enerzijds omdat ik de indruk krijg dat de grootste landbouwbelangengroep zich minder verzoenend opstelt in een paarsgeelgroene politieke constellatie, maar anderzijds omdat ik soms signalen opvang over politiek opbod omtrent milieugeloofwaardigheid. De VLD wil samen met u deze moeilijke weg afleggen op voorwaarde dat onderscheid wordt gemaakt tussen terechte gevoeligheden en opbodpolitiek.

In deze context wil ik twee punten behandelen, namelijk de derde weg voor onze Vlaamse landbouw en de gevoeligheden bij de uitvoering van MAP-2.

Wat de derde weg voor onze Vlaamse landbouw betreft, heb ik met grote aandacht de beleidsnota gelezen die uw visie op de toekomst van onze landbouw vertolkt. Soms kan ik u volgen, maar soms heb ik ook moeite om u te begrijpen. Als ik uw definitie lees over duurzame landbouw op pagina 19 van de nota, dan heb ik alle moeite van de wereld om u te begrijpen. Ik citeer u letterlijk : 'Meer duurzame landbouwsystemen gedragen zich conform biologische wetmatigheden, waarbij met name de hogere orde-interacties van groot belang zijn. Een hoger niveau van zelforganisatie en veerkracht hangen vooral samen met de mate van complexiteit.'

Denys

Ik begrijp deze definitie niet en ben ook niet bij machte om aan mijn landbouwers uit te leggen wat hiermee wordt bedoeld.

Minister Vera Dua : Uw kritiek is terecht. Op andere plaatsen in de tekst staat de definitie over duurzame landbouw wel helder uitgelegd. Op het terrein kunt u beter die andere definities hanteren.

Ik vind dit zelf ook geen goede zin en zelfs de enige uit de beleidsnota die onduidelijk is. Hij houdt enkel in dat bepaalde biologische wetmatigheden ook voor de landbouw gelden en dat die soms geweld wordt aangedaan. Ik verontschuldig me voor deze zin, die te complex werd geformuleerd.

De heer André Denys : Mevrouw de minister, ik vraag daarvoor zelfs geen verontschuldigen.

Voor de VLD betekent duurzame landbouw dat er een derde weg wordt gevonden tussen de huidige, al te zeer geïndustrialiseerde landbouw en de biologische landbouw. Die derde weg noemen we de kwalitatieve landbouw.

Hoewel we geen bezwaar hebben tegen een stijging van het aandeel van de biologische landbouw tot 10 percent, moeten we ons blijven bezinnen over het allerbelangrijkste deel, namelijk de resterende 90 percent, dat voor het grootste deel intensieve landbouw is. Ik weiger mee te stappen in de verheerlijking van de biologische landbouw. De mogelijkheden zijn beperkt en in vele gevallen bedrijfseconomisch niet haalbaar. We willen de landbouwers niet degraderen tot Bokrijkbewoners. Daarom pleiten we voor een realistische, kwalitatieve landbouw die rekening houdt met het intensief karakter van onze bedrijven, maar die – meer dan vandaag het geval is – respect heeft voor volksgezondheid, milieu en dierenwelzijn. Ik zal dit illustreren met enkele voorbeelden.

Ik heb het in eerste instantie over de kippenkweek. Intensieve kippenkweek in legbatterijen, met industrieel voedermeel is noch vanuit het oogpunt van het dierenwelzijn, noch vanuit het volksgezondheidsperspectief het beste alternatief. Moeten we daarom overstappen naar de kweek van scharrelkippen in open lucht ? Neen, want inzake dioxines is gebleken dat de eieren van buitenlopende scharrelkippen soms meer dioxines bevatten dan die van kippen in legbatterijen. Immers, in de buurt van drukke wegen, bevat de grond waar de scharrelkip haar graantje meepikt een hoger dioxinege-

halte. Het alternatief voor kwalitatieve landbouw is in dat geval de maïskip. Daarbij wordt hogere kwaliteit gekoppeld aan een bedrijfseconomisch verantwoorde kweek.

De grondgebonden witloofteelt is een ander voorbeeld. Een van onze meeste gereputeerde landbouwproducten in het buitenland, met name het witloof, dreigt een stuk van zijn prestige te verliezen omdat de hydrocultuur de massaproductie doet primeren op de kwaliteit. Het grondgebonden witloof in de streek van Kampenhout en Zaventem is van een heel andere kwaliteit. Het dreigt echter in de verdrukking te geraken omdat bijvoorbeeld in onze VLAM-promotie geen onderscheid wordt gemaakt tussen de grondgebonden aanpak en de hydrocultuur. Deze grondgebonden witloofboeren zijn geen bioboeren. Ze behoren tot wat we de derde weg noemen, met name de kwalitatieve landbouwproductie.

Een derde voorbeeld is de kalversector. Ook hier gaat het om een intensieve, geïntegreerde kweek. De kalversector was echter de eerste sector die een sluitend systeem van zelfcontrole heeft bedacht waarbij op basis van een label, in een lastenboek een aantal na te leven kwaliteitscriteria werden bepaald.

Met deze drie voorbeelden wil ik ook aantonen hoe de overheid kan meehelpen om de overgang van industriële landbouwproductie naar kwalitatieve landbouwproductie te stimuleren, door kwaliteitscriteria op te leggen inzake volksgezondheid, milieu en dierenwelzijn en stimuli in te voeren via lastenboeken en kwaliteitslabels. Dat is de weg die we moeten volgen. We mogen niet vergeten dat er naast de interactie vanuit de producent ten aanzien van de consument ook een interactie is vanuit de consument ten aanzien van de producent. De producent zal zich aanpassen aan wat de consument verkiest. De consument zal kwaliteitsvoller kopen als de door de overheid erkende kwaliteitslabels in de distributie herkenbaarder worden. De consument zal enkel bereid zijn iets meer te betalen als hij de zekerheid krijgt dat het ook om gecontroleerde en erkende kwaliteitsproducten gaat. Ik ben ervan overtuigd dat hieruit een ander consumptiegedrag zal ontstaan. De overheid heeft wat dit betreft een taak te vervullen.

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mijnheer Denys, ik kan uw redenering gedeeltelijk volgen. De voorbeelden die u geeft verwijzen echter alledrie naar eerder kleinere sectoren binnen de landbouw. Ik ben het niet

Matthijs

eens met uw keuze voor de derde weg. Ik ben ervan overtuigd dat de landbouw nu reeds groten-deels op die kwaliteitsvolle weg zit.

Geschikte voorbeelden hiervan zijn de zuivelsector, de groententeelt en de fruitsector. De veilingen worden dagelijks scherp gecontroleerd door een spin-off van de RUG. De kwaliteit van de in het buitenland felbegeerde Vlaamse landbouwproducten is nu reeds zeer hoog. Aangezien veel van wat u stelt eigenlijk al is gerealiseerd, vind ik dat u gewoon zaken kopieert.

De heer André Denys : Wat de zuivelsector betreft, ben ik het met u eens. Dit geldt evenwel niet voor de varkenssector. Kwaliteit moet op verschillende vlakken worden omschreven. Het gaat om de kwaliteit inzake dierenwelzijn en volksgezondheid. We zouden voor het veevoeder in de varkenssector strengere kwaliteitsnormen moeten hanteren. De overheid moet tevens meer inspanningen leveren in verband met de behandeling van varkens met antibiotica.

Ik wil hier noch het beeld ophangen dat onze landbouwproducten minderwaardig zijn, noch dat we, nu de dioxinecrisis voorbij is, mogen berusten. De overheid moet haar plichten vervullen. Er mag bij wijze van spreken worden overgereguleerd wat de kwaliteitsnormen betreft. Er moet hiernaast evenwel ook ruimte zijn voor de sensibilisering inzake kwaliteitsvolle producten. Een label per sector zou een antwoord op deze vraag kunnen zijn. Dit label moet ook via de distributiesector herkenbaar worden gemaakt voor de consument. De hieruit voortvloeiende dubbele interactie zal het grote publiek bewuster maken van de noodzaak om kwaliteitsvolle landbouwproducten te kopen.

Dit is een permanente opdracht, mijnheer Matthijs. We mogen vandaag zeker niet de indruk wekken dat dit reeds is voltooid. Integendeel, we moeten inspanningen leveren om die ingeslagen weg verder te bewandelen.

De heer Erik Matthijs : Ik stel vast dat de heer Denys mijn redenering volgt. Er is wat de kwaliteit betreft al een grote weg afgelegd. Dit proces wordt voortdurend verscherpt en geïntensifieerd. We moeten nog meer naar verfijning en controle streven. Het feit dat de bevolking ze apprecieert, toont echter aan dat kwaliteitsvolle landbouwproducten reeds bestaan.

De heer André Denys : Ik denk ook dat we in dezelfde richting willen voortgaan. De vraag blijft echter met welke daadkracht en met welke inzet we dit willen. De dioxinecrisis heeft ons wat dit betreft veel bewuster gemaakt. Ik zou de minister dan ook met aandrang willen vragen om in haar beleid meer inspanningen te leveren dan in het verleden het geval is geweest.

De heer Erik Matthijs : De bereidheid leeft in de sector en moet worden gestimuleerd.

De heer André Denys : Mijns inziens kunnen we dit niet enkel aan de sector zelf toevertrouwen. Ik ben een liberaal en ik ben dus de eerste om te zeggen dat alles wat aan de privésector kan worden overgelaten, aan hen moet worden overgelaten. In dit geval is het echter zo dat de concurrentie en de prijzeninvloed te groot zijn om als overheid niet bijsturend op te treden. Ik heb een bijsturing aangebracht op het vlak van volksgezondheid en dierenwelzijn, maar ik heb tevens gestreefd naar stimulerende medewerking van de overheid op het vlak van herkenbaarheid van de kwaliteit voor de consument door labeling. Ik ontken niet dat er in de sector een grote bewustmakingsprocedure op gang is gekomen, maar die is volgens mij onvoldoende. Als puntje bij paaltje komt, is de prijzenconcurrentie zo groot dat bijsturing nodig is. Misschien verschillen we daarover van mening, maar ik denk toch dat ik daar naar aanleiding van dit debat duidelijk over moet zijn.

De voorzitter : De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy : Ik wil als oud-minister van Landbouw enkele opmerkingen plaatsen bij uw stellingen over het witloof. Als inwoner van Zaventem, een witloofgemeente, heb ik onder meer via de VLAM enorme inspanningen gedaan om het grondwitloof te promoten. Wat Europese labeling betreft, is dat niet gelukt, omdat de Europese Commissie daarover op dit ogenblik geen uitsluitsel wil geven. Beweren dat we op Vlaams niveau geen inspanningen ter promotie van het grondwitloof hebben gedaan, is onjuist.

Het hydrowitloof als minderwaardig bestempelen is natuurlijk ook niet nodig. Ik vind persoonlijk de kwaliteit van het grondwitloof beter, maar daar is lang niet iedereen het over eens.

Er zijn werkgroepen geweest bij de VLAM. Ik denk bovendien aan het label dat we aan ons Belgisch witloof hebben toegekend. We hebben er zelfs een benaming voor in het Frans. Er wordt ook

Van Rompuy

gesproken over Brussels witloof omdat Brussel in de wereld beter is gekend. Het gaat hier uiteraard niet over de kern van de zaak, maar voor de notulen en het verslag vind ik het belangrijk te vermelden dat we toch heel wat inspanningen hebben geleverd.

De heer André Denys : U bent iets later binnengekomen, maar de ondertoon van mijn betoog was niet aanvallend bedoeld. Ik ben immers mijn betoog begonnen met de vaststelling dat de polarisatie die er vroeger tussen milieu en landbouw bestond voor een stuk is weggewerkt en dat we dit te danken hebben aan de vorige regering en aan de houding van de belangengroepen.

Ik wil de problematiek van de VLAM hier nu niet uitvoerig behandelen. Ik heb daar immers een interpellatieverzoek over ingediend. Wat ik wel wil opmerken, is dat we ons op een bepaald ogenblik genoodzaakt zullen zien om een onderscheid te maken tussen bijvoorbeeld grond- en hydrowitloof, als we een kwalitatief betere landbouwproductie willen stimuleren. Zulke zaken gebeuren vandaag nog te weinig. Ik bedoel dit trouwens niet als kritiek op het vorige beleid, maar als een les die we uit het verleden moeten trekken.

Ik kom nu tot het tweede punt van mijn betoog : de gevolgen van de invoering van het MAP-2. Het invoeren van het MAP-2 veroorzaakt bij de landbouwers, zoals verwacht, nogal wat deining. We lezen in krantenartikels over abnormale prijsstijgingen van landbouwgrond. We zitten in een gevaarlijke psychologische overgangsfase, omdat die verstrengde milieunormen in werking treden zonder dat de mestverwerking operationeel is. We hebben deze overgangsfase ingecalculeerd omdat zonder de verstrengde normen en de mestverwerkingsplicht de sector de mestverwerking zou blijven uitstellen. Alleen komt het er nu op aan om vanuit de overheid de mestverwerkingsinitiatieven zo vlug mogelijk van start te laten gaan, zodat de overgangsfase zo kort mogelijk is. En daarover bestaat vandaag verwarring. Er is onzekerheid over de vergunningen en de toegelaten technieken.

Mevrouw de minister, uw task force inzake mestverwerking moet zo vlug mogelijk conclusies overmaken aan het parlement. Ik wil een stroomversnelling terzake. De huidige voorlopige periode van oververhitting doet immers problemen rijzen op het terrein. Zo is er de abnormale grondjacht, die ook reeds voorkwam bij MAP-1, maar nu wordt geïntensifieerd door het feit dat mestverwer-

king nog niet mogelijk is op het terrein. We vragen dan ook dat men hiermee vroeger dan voorzien naar het parlement zou komen.

Een ander gevoelig punt is de onmiddellijke invoering van de verscherpte afbakening van de waterwingebieden. Laat er geen misverstand over bestaan : ik pleit er niet voor dat de zogenaamde B-afbakening niet zou worden vervangen door een A-afbakening. In waterwingebieden mag immers geen enkel risico worden genomen inzake het watersaneringsproces, maar er is een probleem wat de timing betreft. Door de huidige oververhitting door de invoering van verscherpte milieunormen en het ontbreken van operationele mestverwerking, terwijl er momenteel al evenmin duidelijkheid is over schadevergoedingen, en door het onmiddellijk invoeren van de verscherpte afbakening ontstaan er moeilijkheden. Wij vragen daarvoor enig begrip, en vragen dat het invoeren van de gebiedsgerichte verscherping zou worden gekoppeld aan een definitieve oplossing inzake de schadevergoedingen.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer Denys, ik wil een en ander verduidelijken. De afbakening gebeurt nu, maar de inwerkingtreding vindt pas het jaar daarop plaats. De betrokken landbouwers bevinden zich dus nog niet meteen vanaf de goedkeuring van het besluit in het verscherpt gebied . Er is dus een jaar uitstel.

Wat de schadevergoeding betreft, herhaal ik nogmaals dat dit erg moeilijk ligt, maar dat weet u ook. De Europese instanties vinden immers dat ze alleen maar vergoedingen kunnen toestaan voor zaken die verder gaan dan de Europese richtlijn, en die richtlijn stelt duidelijk het cijfer 170 kgN/ha voorop voor kwetsbare gebieden. Maar ik heb begrip voor de betrokkenen. Ik zal hen nogmaals ontvangen, samen met de watermaatschappijen, Aquafin en de VMM, om duidelijkheid te scheppen over de vraag wie aan de basis ligt van eventuele verontreiniging in dit gebied.

In de komende weken zullen we terzake een uitgebreide discussie hebben. We zullen nagaan of we misschien niet tot bepaalde afspraken kunnen komen met de watermaatschappijen. Wachten op het verdict van Europa biedt echter geen enkele oplossing.

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Als er afspraken komen tussen de watermaatschappij, welke die ook is, en

Matthijs

de landbouwsector, dan moeten deze afspraken ook gelden voor het reeds bestaande A-gebied. Dat nu 7.000 hectaren overgaan van B-gebied naar A-gebied betekent immers opnieuw een vermindering van de armslag van de bedrijven in het vroegere A-gebied. Dan heb ik het over gemeenten als Evergem, Kluizen en Waarschoot. Iedereen moet gelijk zijn voor de overheid.

Minister Vera Dua : Uiteraard. We bevinden ons nu in een fase waarin de mensen die zich vroeger al en ook nu nog in het A-gebied bevinden, nog steeds niet goed weten waar ze staan inzake de hele vergoedingsdiscussie. Als er dus een akkoord komt met de watermaatschappijen, dan geldt dit voor iedereen die wordt gerangschikt onder dit statuut.

Er wordt vaak verwezen naar de situatie in andere landen, en er zijn soms daadwerkelijk overeenkomsten met de watermaatschappijen. Dit gaat dan echter over overeenkomsten die bijvoorbeeld bepalen dat er geen enkele vorm van bemesting is. Zo gebeurt dat in Frankrijk : Vittel heeft landbouwgronden opgekocht die de landbouwers mogen blijven gebruiken. Maar met gebruiken bedoelt men dat ze de gronden in stand houden. Ze worden daarvoor financieel gecompenseerd, op voorwaarde dat ze geen enkele vorm van bemesting toepassen. We moeten alle mogelijkheden naast elkaar zetten. Ik wil echter niet tegen die mensen zeggen dat ze zullen worden vergoed voor de norm van 170 als we zo goed als zeker zijn dat dit niet het geval zal zijn. Voor de betrokkenen is dit uiteraard een zeer moeilijke situatie.

De heer Erik Matthijs : Het is inderdaad een moeilijke situatie. De landbouwers in de bestaande zone A – Kluizen – hebben hun werk goed gedaan. De normen worden daar wel degelijk gerespecteerd.

Minister Vera Dua : Mijnheer Matthijs, een van de problemen is dat in die gebieden nog altijd meer dan 50 milligram nitraat per liter wordt gevonden.

De heer Erik Matthijs : Dat hangt ervan af over welke periode u spreekt.

Minister Vera Dua : Blijkbaar wordt daar toch nog niet altijd op de optimale manier bemest. Via voorlichting gaan we proberen ervoor te zorgen dat zelfs binnen de norm van 170 de mest op een zodanige manier op de grond wordt gebracht dat er een minimale uitloging is naar het water.

De heer Erik Matthijs : Als er een samenwerking komt, is het belangrijk dat die voor iedereen geldt. Dat was wat ik u wou horen zeggen.

De heer André Denys : Mevrouw de minister, ik onthoud twee belangrijke zaken. Ten eerste is er het feit dat u zoekt naar een overeenkomst tussen de watermaatschappij en de landbouwsector. Ten tweede is er het feit dat de inwerkingtreding van de afbakening zal plaatsvinden op het moment dat we al een goed beeld hebben inzake de schadevergoeding.

Minister Vera Dua : Op dat moment zullen we ook al een beter zicht hebben op de toekomst van de mestverwerking.

De heer André Denys : Die zaken verheugen me uiteraard. We mogen het volgende immers niet uit het oog verliezen. Als de overheid via afbakening de waarde van bepaalde gronden vermindert, is het onze plicht om daarvoor een schadevergoeding te geven.

Collega's, ik rond af. De VLD zal deze beleidsnota goedkeuren. Daarmee willen we ons vertrouwen uiten in het tot dusver gevoerde landbouwbeleid van minister Dua. Dit doet echter geen afbreuk aan onze gevoeligheden terzake, die we – indien nodig – aan het parlement en de minister zullen meedelen. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Tobback heeft het woord.

De heer Bruno Tobback (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik heb het altijd al enigszins vreemd gevonden dat er aan landbouw een aparte beleidsnota en een aparte discussie wordt gewijd. Dit is uiteraard wel een illustratie van het aparte karakter van deze beleidsmaterie en van de aparte visie die we op deze specifieke economische sector hebben. Het feit dat het hier inderdaad om een economische sector gaat, is een van mijn dada's. Dat weet u.

De voorbije jaren is de landbouwsector op economisch vlak steeds meer in een fase van overgang en aanpassing gekomen. Die fase is nog altijd bezig. Wat betreft het economische karakter, is er in bepaalde sectoren de vrees voor een aanpassing van Europese subsidieregelingen. Voor een aantal vee- en teeltsectoren, ook die waarvoor er geen Europese subsidieregeling is, zijn er de aanpassingen aan strengere milieunormen.

Dat geldt ook voor andere sectoren die zich moeten aanpassen aan de internationale markt. Ik

Tobback

meen echter dat deze sector een grote economische evolutie doormaakt. Ik heb uit de beleidsnota begrepen dat men daar ook wel rekening mee houdt. In de eerste plaats gestimuleerd door de Europese plattelandsverordening, die ook vanuit die overweging vertrekt, zoekt men naar een aantal aanpassingen om de landbouw op een andere manier aan het economische geheel te koppelen. Ik wil nu slechts een paar algemene bedenkingen maken bij enkele suggesties van de beleidsnota.

Er wordt nogal wat aandacht besteed aan de mogelijkheid om landbouw en nevenactiviteiten te combineren en om dat ook financieel te stimuleren en te honoreren. Zo openen we deuren voor een resem van nevenactiviteiten, gaande van hoevetoe-risme tot zorglandbouw. Dit alles kan waardevol zijn, maar kan tevens slechts een zeer beperkt deel van de landbouwexploitatie vervangen. Het kan altijd maar een beperkt deel van het inkomen compenseren, tenzij het werkelijk gaat over activiteiten die in de eerste plaats nevenactiviteit zijn en pas daarna landbouw. Dan zitten we echter in een andere situatie. We mogen daar dus niet te veel van verwachten, als we er tenminste van uitgaan dat het gaat om landbouwbedrijven. Als de landbouw een nevenactiviteit wordt, gaat het over iets heel anders en dan mag dat ook aan andere criteria en normen onderworpen worden.

Er ontstaan hoe langer hoe meer situaties waarbij de landbouw in nevenberoep voorkomt in allerlei combinaties met andere activiteiten. We hoeven dit niet meer te stimuleren. Het is een autonome ontwikkeling. We moeten er rekening mee houden dat het bij de landbouw in nevenactiviteit dikwijls gaat om een beperkt aantal soorten van activiteit. In de eerste plaats zijn het de minder arbeidsintensieve sectoren die men als landbouwer in nevenberoep gaat uitoefenen. Denken we bijvoorbeeld aan de grondloze veeteelt. Het is veel gemakkelijker om er een varkensstal op na te houden, dan om in nevenberoep akkerbouwer te zijn. Het vreemde effect, wanneer we dit stimuleren, kan zijn dat we meer van dit soort landbouw krijgen, terwijl we daar niet op uit zijn. Voorzichtigheid is dus geboden bij een plan om de landbouw via die weg zonder te maken.

Wat betreft de aanpassingen en de economische ontwikkeling in de landbouw kunnen deze aanzetten ons gedeeltelijk op weg helpen. Dat betekent echter niet het einde van het verhaal. Jammer genoeg moet er zicht blijven op een regeling die het mogelijk maakt dat mensen op een verantwoorde

manier uit het beroep of uit een aantal activiteiten stappen. Zo bereiken we het punt van de uittredingsregelingen en de vergoeding. We hebben het dan in de eerste plaats over de intensieve veeteelt en de varkenshouderij. Deze discussie is echter al gevoerd.

In deze beleidsnota is er gelukkig aandacht voor een andere aanpassing, naast de economische, namelijk de biologische landbouw. Ik ben voorstander van de biologische landbouw in de strikte zin, maar in de realiteit blijft deze percentueel gezien zeer beperkt. Dit blijft beperkt wanneer we de middelen die ervoor zijn uitgetrokken in acht nemen en als we de mogelijkheden op termijn bekijken. Als we een meer biologisch en ecologisch verantwoorde landbouw willen, moeten we in de eerste plaats de klassieke landbouw ecologischer en milieubewuster maken. Deze beleidsnota geeft daartoe te weinig aanzetten. We moeten er ons voor hoeden te veel aandacht te besteden aan de zuiver biologische landbouw en uit het oog te verliezen dat de grootste milieuwinst moet zitten in lichte bijstellingen van de klassieke landbouw.

Op dat punt ben ik echter teleurgesteld. Gisteren hebben we de beleidsnota Leefmilieu besproken. Daarin werd onder andere gewag gemaakt van een vermindering van het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Het is jammer dat dit niet terug te vinden is in de beleidsnota Landbouw, waarin het op zijn plaats zou staan, althans met betrekking tot de landbouwsector. Het staat er niet in, tenzij het weer in zo een zin staat zoals de heer Denys er zonet een heeft beschreven.

Minister Vera Dua : Het staat in het inleidend hoofdstuk. U hebt echter gelijk dat het evengoed apart als een van de oplossingen in de laatste twintig of dertig bladzijden had kunnen staan. Ik heb hier gisteren al op gerepliceerd. Een van de kritieken van de landbouw is dat er inzake pesticiden altijd eerst naar de landbouw wordt gekeken, terwijl het gebruik ervan door privégezinnen ontzettend groot is en veel minder verantwoord gebeurt dan in de landbouw. In de landbouw wordt immers, vaak uit economisch oogpunt, alleen gebruikt wat strikt nodig is.

U hebt al bij al gelijk dat het explicieter in de nota had mogen staan. Er wordt evenwel een pesticidenreductieprogramma opgesteld, zij het niet bij de landbouwadministratie, die we er overigens wel bij willen betrekken. We moeten nu de tweede stap zetten door de landbouw er ten volle bij te betrekken, zodat ook daar vooruitgang kan worden geboekt.

De heer Bruno Tobback : Daarmee ben ik nu een gelukkiger man dan zo-even. (*Gelach*)

In elk geval is de kritiek van de landbouwsector terecht dat niet zij alleen bestrijdingsmiddelen gebruikt. Dat neemt niet weg dat het debat over een reductie van pesticiden naar aanleiding van de beleidsnota Leefmilieu, in de eerste plaats is gericht op de verspreide gebruikers van pesticiden, zoals de gezinnen, en dat we inzake landbouw nog een belangrijke taak hebben. Het gaat daar tenslotte om zowat de helft van het totaal.

Zelfs al wordt het in de landbouwsector in veel gevallen efficiënter gebruikt, dan nog is er een grote marge, en vraagt het daar meer tijd en aanpassingen op lange termijn, net omdat het om een economische sector gaat. Het is nu eenmaal gemakkelijker om in het huisgezin een pot pesticiden minder te kopen en wat minder te sproeien, dan andere vormen van bestrijding te ontwikkelen in de landbouw.

We hebben dus nood aan een duidelijk programma op langere termijn, rekening houdend met het feit dat we drie tot vier jaar aanpassingstijd nodig hebben voor de landbouwers zelf. Als we aan het einde van deze regeerperiode enig resultaat willen zien, en de reductie met 50 procent die in het regeerakkoord staat, willen waarmaken, of ten minste een belangrijke stap willen zetten in die richting, dan moeten we er nu mee beginnen.

Deze beleidsnota geeft een aantal aanzetten, zowel voor een aanpassing aan de economische realiteit, als voor een aanpassing aan de meer ecologisch verantwoorde bedrijfsvoering die we wensen. Op een aantal punten is er nog heel wat werk aan de winkel om die aanzetten te vertalen in concrete actiepunten, maar we zijn op de goede weg. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, eindelijk is er een beleidsnota Landbouw waarin meer stappen worden gezet naar duurzame landbouw, en die een kentering zal teweegbrengen – dat hoop ik althans. Het eerste deel van deze duurzame landbouw betreft de meer ecologische landbouw en de gezonde voedselproductie. Daartoe zullen vier scenario's tegelijkertijd worden ontwikkeld.

Het eerste scenario is de ondersteuning van de biolandbouw. Ook al zeggen velen dat dit maar een nichemarkt is, op dit moment kan de Vlaamse bio-

landbouw de vraag niet aan. Er is te weinig productie voor de gevraagde afzet. Willen we de groeiende biomarkt niet laten inpalmen door import, dan moeten we ervoor zorgen dat de productie toeneemt. Tegelijkertijd dient ten aanzien van de consument een blijvende promotie te worden gevoerd om de huidige groei voort te kunnen zetten.

De bewering van de heer Denys, die het halfroond ondertussen verlaten heeft, dat ecologische landbouwbedrijven economisch niet rendabel zijn, wens ik te nuanceren. Hoewel zij weinig steun krijgen, blijken vele van dergelijke bedrijven er al jaren in te slagen het hoofd boven water te houden. Zij zullen dus wel degelijk economisch rendabel zijn.

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mevrouw Vertriest, hoe denkt u die grotere productie van biolandbouwproducten te kunnen bereiken : via subsidies of via andere maatregelen ?

Mevrouw Isabel Vertriest : Dit kan aan de hand van instrumenten waarover ik het zo dadelijk zal hebben.

Een tweede scenario is het ondersteunen en stimuleren van de meer milieuvriendelijke landbouw. Daartoe werden in diverse deelsectoren reeds een aantal stappen gezet, zoals het verminderd gebruik van pesticiden. In deze beleidsnota worden nog andere aanzetten gegeven tot een meer ecologische en milieuvriendelijke landbouw, met name het stimuleren van de grondgebondenheid en het zoeken naar een meer energiezuinige landbouw. We bevinden ons nu immers in een situatie waarbij sommige landbouwproductiesystemen meer energie vergen dan dat ze zelf via het voedsel voortbrengen. Een tweede element in het kader van een milieuvriendelijkere landbouw is een beter evenwicht tussen de dierlijke en de plantaardige productie. In de toekomst zullen we de balans sterker in het voordeel van de plantaardige productie moeten doen overhellen.

Een derde scenario is dat via de plattelandsverordening wordt voorzien in ondersteuning voor landbouwers in het kader van het landschapsbeheer.

Een vierde scenario – en dit is mijns inziens de grote uitdaging van deze legislatuur – is de inschakeling van de landbouw in het natuurbeheer. Hier en daar stellen we op het terrein reeds toenaderingen vast tussen natuur en landbouw. We moeten daar verder werk van maken, samen met mensen

Vertriest

van goede wil, die er duidelijk zijn en die in aantal zullen toenemen. Zo kan de landbouwer op verschillende manier meewerken aan het beheer van natuurgebieden. Beweiding is daar een voorbeeld van.

Voor het bereiken van al de genoemde doelstellingen bestaan verschillende instrumenten : de hervorming van het VLIF, het onderzoek naar milieuvriendelijkere bedrijfssystemen, teelttechnieken en beweiding, alsook de vorming of opleiding met het oog op een milieuvriendelijker bedrijfsbeheer. Nu wordt de aandacht te veel gevestigd op teelttechnieken, en te weinig op het totale bedrijfssysteem en de ecologische en economische aspecten ervan.

Een tweede element van duurzame landbouw is de economische duurzaamheid. Dat mag niet worden bekeken in de enge Vlaamse context, maar moet in een Europees en internationaal kader worden gezien. De druk vanuit de Wereldhandelsorganisatie op de geldende bescherming van de eigen Europese markt, gecombineerd met de interne druk van het vele geld dat in de landbouw wordt gepompt – iets minder dan de helft van het EU-budget – heeft de Europese Unie in 1992 doen besluiten tot de Mac Sherry-hervormingen. Daardoor is men overgeschakeld van een prijs- en marktbeleid naar een inkomensondersteunend beleid. Er wordt met andere woorden overgestapt van de ondersteuning van de productie naar de ondersteuning van de inkomens van de landbouwers. In België en Frankrijk werd dit psychologisch heel moeilijk verteerd. Rekening houdend met de verdere liberalisering van de wereldmarkt en de meer dan waarschijnlijke uitbreiding van de EU met de Oostbloklanden, is het duidelijk dat de inkomenssteun zal dalen. De beschikbare middelen zullen immers verdeeld moeten worden over een veel grotere oppervlakte.

Met agenda 2000 gaat Europa nog verder. Na de akkerbouw en de rundvleesproductie wordt ook de zuivelsector, waarvan de overschotten tot nu toe werden bedwongen via een quotumsysteem, in deze richting geduwd. Ook in de zuivelsector zullen lagere prijzen worden verbonden aan inkomenssteun. Ook die steun zal in de toekomst wellicht dalen.

Minder inkomen in deze grondgebonden sectoren heeft een aantal gevolgen : minder bedrijven maar meer nevenberoepsbedrijven, schaalvergroting waarbij wordt gewerkt aan een lagere kostprijs door extensivering en produceren met een hogere toegevoegde waarde. Dit laatste wil zeggen dat

men produceert onder een label en/of onder sociale, milieu- of diervriendelijke voorwaarden. Het is bijgevolg noodzakelijk om dringend werk te maken van een omvorming van het zuivere landbouwbeleid in een plattelandsbeleid.

De voorbije evoluties hebben de kapitaalsintensiviteit van de sector dusdanig verhoogd dat overnames steeds moeilijker worden. Voor mensen die niet uit boerenfamilies stammen, is een overname zo goed als onmogelijk. Bovendien heeft de kapitaalsintensiviteit gekoppeld aan tegenslagen geleid tot sociale en familiale drama's. Het is daarom belangrijk om in de toekomst de investeringen en het risico te spreiden. Ik ben blij dat dit een van de doelstellingen van de beleidsnota is.

Naast de ecologische en economische dimensie, vormt de sociale en culturele dimensie een belangrijk aspect van duurzame landbouw. Vooral de verbreding van de landbouw zal nieuwe kansen tot gevolg hebben. De wisselwerking tussen consument en producent kan immers worden versterkt door degene die verwerking en commercialisering opneemt en die tussen recreant en bewoner door degene die de toeristische en recreatieve toer opgaat. Het platteland kan worden geherwaardeerd als zorgverstrekker en rustgever door degene die de combinatie met dienstverlening en zorg op zich neemt. Het platteland kan ook culturele drager worden door degene die taken op zich neemt inzake monumenten en landschappen. Hopelijk zal dit het isolement van de landbouw opheffen.

Wat zal de 21ste eeuw ons opleveren ? We zullen vele vragen moeten beantwoorden over de evolutie naar genetisch gemodificeerde planten en dieren, en over de vervanging van landbouwproducten door laboproducten. De meeste landbouwers bekijken deze evolutie argwanend, vooral omdat ze niet langer zelf zullen instaan voor hun zaden en afhankelijk zullen worden van labo's.

Ook de consument is ongerust. Zijn de producten nog kwaliteitsvol ? Kunnen natuurlijke producten zomaar worden vervangen ? Is chocolade waarvan de cacaoboter werd vervangen door nepcacao, nog chocolade ? De Europese beslissing die hierover vorige week werd genomen is een bijzonder spijtige.

Ook uit ecologische hoek rijzen steeds meer vragen. Biodiversiteit, de rijkdom aan verschillende planten- en diersoorten, is van cruciaal belang voor het ecologisch evenwicht en voor de landbouw. Landbouw waarbij steeds minder soorten of minder genetisch materiaal voorhanden is, is bijzonder kwetsbaar.

Vertriest

Er is nood aan een gerichte begeleiding van de landbouwer. Omwille van de grote versnippering staan de landbouwers voor heel wat uitdagingen. Er is reeds begeleiding op federaal, Vlaams en provinciaal niveau. Meestal heeft die betrekking op teeltechnieken, soms op boekhouden. Ik denk echter dat er vooral nood is aan een strategische begeleiding, die een antwoord geeft op de volgende vragen. Hoe reageer ik op uitdagingen ? Hoe bouw ik mijn bedrijf uit ? Stap ik over op massaproductie of op kwaliteitsproductie ? Kies ik voor verbreding of voor specialisatie ?

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mevrouw Vertriest, u geeft een theoretische uiteenzetting. De landbouwsector is een economische sector. De boeren verdienen hun boterham met de landbouw. Die mensen hebben dan ook zo goed als geen boodschap aan een dergelijk betoog. Ik ga ermee akkoord dat een overgangperiode noodzakelijk is, maar meer dan de helft van de plantaardige en dierlijke producten wordt uitgevoerd. Dat is de voornaamste bron van inkomen voor veel familiale landbouwbedrijven. Volgens mij hebben de mensen aan uw boodschap geen boodschap. Dat is mijn mening.

Mevrouw Isabel Vertriest : U hebt recht op uw mening. Af en toe praat ik ook met de boeren, dus zo theoretisch ben ik nu ook weer niet bezig. Veel boeren zijn zich bewust van wat u theoretisch noemt, namelijk de invloed van Europa. Het Europese beleid bepaalt in grote mate de organisatie van onze landbouw. Dat wou ik hier duidelijk maken. Willen we overstappen op duurzame landbouw, dan zal de manier waarop afhangen van het Europese beleid. Dat is niet louter theorie.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mijnheer Matthijs, u hebt 'aan de boodschap van de spreker geen boodschap'. Dat is nogal sterk uitgedrukt. Ik ben vandaag naar hier gekomen in de hoop een antwoord te krijgen op enkele vragen waarmee ik al lang rondloop. Dus luister ik aandachtig naar de spreker, die wel degelijk enkele antwoorden geeft.

Wie kan zich vandaag nog handhaven in de tuinen de landbouw ? Eerst en vooral heeft men een enorme financiële draagkracht nodig. Wie niet uit een tuin- of landbouwgezin stamt, kan het vergeten. Bovendien moet men over voldoende kennis beschikken. Men moet bijna land- of tuinbouwin-

genieur zijn. Gelukkig is er de Europese ondersteuning, anders zouden er nog meer van de kaart worden geveegd. Al wat onze ministers, Vlaams en federaal, uitproberen, is welkom. Ik vraag me soms wel af of ze iets fundamenteels kunnen veranderen.

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Ik heb nog enkele bedenkingen bij de visserij. Ook hier zit men met een aanzienlijk Europees perspectief. De Europese wateren worden nog altijd overbevist. De ingestelde quota hebben zelfs negatieve en perverse effecten. Zo is er de zwarte visvangst. Volgens onze Britse groene collega's tiert deze welig in de Schotse en Engelse wateren. Ten tweede is er het teruggooien van de overschotten : veel vis wordt eerst gevangen en dan weer overboord gegooid. Dat is een enorme verspilling. Een derde element is dat door de strengere bevissing in de Europese wateren het probleem verlegd is naar heel wat ontwikkelingslanden. We zien nu dat de wateren rond Afrika en Zuid-Amerika door industriële visserij afgevist worden.

De Vlaamse of Belgische visserij is een zeer beperkt gedeelte. Laat ons eerlijk zijn : de Belgische of Vlaamse vis bestaat niet. Vissen hebben nu eenmaal de gewoonte rond te zwemmen waar ze plaats en plezier hebben. Deze problematiek moet dan ook op het niveau van de Noordzee worden bekeken, dus in samenwerking met Nederland, Frankrijk, Schotland en Groot-Brittannië, ... In de Noordzee leven op dit moment ongeveer 200 soorten vis. Daarvan worden 30 tot 40 soorten commercieel afgevist. 90 percent van de vangst en het gewicht bestaat uit 11 soorten, wat een zeer beperkt deel is. Ik denk dat iedereen ze wel kent : de haring, tong, makreel en andere. Deze lijst verschilt echter sterk van de lijst van 1918. Sindsdien merken we bovendien dat vier soorten uitgestorven zijn. Sommige zijn zeer zeldzaam geworden en andere gecontamineerd.

De Vlaams-Belgische visserij heeft de voorbije jaren de vloot beperkt. De grote kritiek van Europa op Vlaanderen is de vangstmethode. Ik weet dat veel van mijn bekommernissen Europees geregeld worden. Daarom vraag ik om in het kader van het Europees voorzitterschap werk te maken van een meer ecologische visserij. Een kleine suggestie is misschien een campagne te houden om de paling of de haring te redden. Dit zijn blijkbaar de twee soorten die het meest in de problemen komen.

Vertriest

Daarnaast wil ik de lijnen in deze nota van verbreding naar toerisme ondersteunen. Ook in de visserij moet aan productvernieuwing worden gedaan en moet meer toegevoegde waarde worden gecreëerd. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter : De heer Wymeersch heeft het woord.

De heer Frans Wymeersch (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, vorige week stond ik ook op deze tribune om de beleidsnota Tewerkstelling en Werkgelegenheid van minister Landuyt te bespreken. Hij had aan het slot van zijn beleidsnota een hele opsomming voorzien van alle medewerkers die zijn beleidsnota hadden samengesteld. Dit is een luik dat bij u ontbreekt. Dit getuigt toch enigszins van politieke moed om de volledige verantwoordelijkheid, die andere ministers blijkbaar niet willen dragen, op u te nemen. Dit hoort eigenlijk ook zo.

Na lezing en dubbele lezing van deze beleidsnota moet mij toch van het hart dat wij u als minister van Landbouw een aantal maanden vrij ruim krediet hebben gegeven. U bent immers volgens ons één van de weinige ministers in deze Vlaamse regering die een ministerspost bezet waarvan u toch iets weet. Dit krediet heeft echter een flinke knauw gekregen. Na lezing van de beleidsnota hebben wij onze twijfels gekregen.

Deze twijfels komen niet alleen bij ons op, maar ook bij de toespraak van mijnheer Denys had ik meer dan de indruk dat ook bij hem heel wat serieuze en gegronde twijfels de kop opsteken. Het is laat, maar hopelijk is het niet te laat voor de heer Denys.

In uw beleidsnota handelt u op een gegeven moment over de missie van uw beleid en de visie die erachter zit. Eén van de punten is dat landbouwers een volwaardig inkomen moeten krijgen. Wij vinden dat het daarbij niet enkel mag gaan om de landbouwers. Dit is ook zeer belangrijk voor de hele keten, zoals de toeleveringsbedrijven. Ook zij mogen niet worden getroffen door de ingrijpende maatregelen in de landbouwsector.

U stelt onder meer dat het de taak is van de landbouw om het landschap te beheren en te organiseren zoals de maatschappij het wenst. Vraagt de maatschappij dat wel? Vraagt een deel van de maatschappij dat? Indien dit laatste het geval is, om welk deel gaat het dan? Bij mijn weten heeft

de landbouwsector altijd op een bepaalde manier de open ruimte en het landschap beheerd en georganiseerd. Op een bepaald ogenblik werden echter allerlei regelgevingen, door onder andere Europa, opgelegd zodat een aantal zaken onmogelijk werden.

Mevrouw de minister, in uw beleidsnota staat ook dat consumenten die de boeren als de grootste vervuilers aanzien, fout zijn. Dat geldt des te meer indien ze het goedkoopste voedsel op tafel zetten. Ik heb er geen enkel probleem mee dat een groot aantal mensen in de maatschappij op zoek zijn naar zo goedkoop mogelijk voedsel. We moeten er natuurlijk wel voor zorgen dat het op kwalitatief vlak nog door de beugel kan. Zijn de zaken die naar voren worden gebracht, wel terechte eisen van de samenleving?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : U haalt het laatste punt enigszins uit de context. We moeten aandacht schenken aan de bezorgdheid van de consument over kwaliteit, gezondheid enzovoort. Via voorlichting moeten we ervoor zorgen dat de consument duidelijk weet dat men geen kip van 70 frank kan kopen die op een diervriendelijke en gezonde manier werd gekweekt. We moeten bij de consument een bewustwordingsproces op gang brengen. Op dit ogenblik gebruiken de landbouwers bepaalde teeltwijzen. Het beleid is gericht op zeer lage prijzen. Het grootste deel van de prijs gaat daarenboven niet naar de boer, maar naar het tussenliggende niveau.

Ik richt me dan ook voornamelijk tot de landbouwsector. Dat is een bewuste keuze. Tijdens deze legislatuur willen we vooral aandacht schenken aan de landbouwer zelf. Uit alle cijfers blijkt immers dat het niveau tussen de producent en de consument momenteel zeer goed boert. We moeten daaraan dan ook niet de hoofdaandacht schenken.

De heer Frans Wymeersch : Ik kan u voor een deel bijtreden. We mogen ons echter nooit aanmatigen te bepalen welk voedsel de mensen moeten kopen. We moeten een beleid voeren dat een keuze op dat vlak openlaat.

Minister Vera Dua : We moeten wel beschikken over basisregels op het vlak van de gezondheid.

De heer Frans Wymeersch : Daarover ben ik het met u eens.

We moeten ons goed bewust zijn van wat de samenleving wil. Ze moet dat nu maar eens bepalen.

Wymeersch

Wij hebben de evolutie van de vlucht uit de stad meegemaakt. Iedereen wilde buiten de stad wonen, met alle gevolgen van dien, want men constateerde namelijk dat het in de stad wel eens kon stinken. Nu heeft men het gezond voedsel ontdekt, maar dan moet een keuze worden gemaakt tussen gezond en goedkoop voedsel. Het ene valt niet altijd te combineren met het andere.

U wilt kwaliteitsvolle productiemethodes bevorderen die milieuvriendelijk, diervriendelijk en sociaal verantwoord zijn. Wij moeten er ons van bewust zijn dat deze methodes die én milieuvriendelijk én diervriendelijk én bovendien nog sociaal verantwoord zijn, uiteraard een evolutie betekenen in de kostprijs die naar de consument wordt doorgerekend. We krijgen daar ongetwijfeld met een plafond te maken.

U somt een aantal zaken op die de duurzaamheid van de landbouw bevorderen. Wat ik niet terugvind is de flexibiliteit van het bedrijf en de bedrijfsleider, de intensivering van de produktie en de specialisering van de teelten. Nochtans moeten die in de toekomst als medeverantwoordelijk worden beschouwd voor een economisch rendabele en leefbare landbouw in Vlaanderen.

Wij moeten ook inspelen op de Europese politiek, maar wij hebben vragen over de Europese landbouwpolitiek en de Europese politiek in het algemeen. Europa heeft reeds lang haar keuze gemaakt. In grote delen van West-Europa en zeker in Vlaanderen is eigenlijk niet in een plaats voorzien voor een ernstig landbouwbeleid en een volwaardige landbouwsector. Vlaanderen en grote delen van West-Europa zijn geen landbouwgebied. Europa heeft daar andere regio's voor bestemd. Europa heeft grote delen van West-Europa en Vlaanderen als distributiesector voor ogen. Landbouw, in de ogen van Europa, verwordt in Vlaanderen steeds meer tot een vorm van folklore.

Mevrouw de minister, er moet volgens uw beleidsnota aan risicospreiding worden gedaan. Er worden maatregelen opgesomd zoals het bevorderen van het agrotourisme. Twee à drie jaar geleden werd dit reeds door de SP voorgesteld. De thuisverwerking en de thuisverkoop duikt op als een mogelijkheid tot risicospreiding, net als het promoten van de zogenaamde boerenmarkten. Zullen individuele landbouwers worden verplicht hun producten zelf van huis tot huis te slijten? Deze taak is toch niet weggelegd voor onze Vlaamse landbouw.

In uw beleidsnota wordt regelmatig gesproken over de biolandbouw, bijna als een heilige koe. De biologische landbouw zal ongetwijfeld een segment van de markt worden, maar dit kan nooit zaligmakend zijn of de redding betekenen van onze Vlaamse landbouw, noch de omschakeling van de Vlaamse landbouw waarmaken. Ook daar zal het merendeel van de bevolking de keuze blijven maken tussen de kwaliteit van het aangeboden product en de betaalbaarheid ervan. U hebt ongetwijfeld gelijk wanneer u het hebt over het vertrouwen van de sector in de samenleving en vice versa. U pleit daarbij voor openheid. Ik ben de eerste om te erkennen dat het gebrek aan vertrouwen op dit ogenblik, grotendeels te wijten is aan de landbouwsector zelf. Deze heeft zich in het verleden te vaak opgesteld als een gesloten bastion, bijna als een sekte. Het gevolg daarvan is dat de landbouwsector is vervreemd van de rest van de samenleving.

Bij de instrumenten voor vernieuwing hebt u het op een bepaald moment over gewijzigde maatschappelijke verhoudingen die een belangrijke rol spelen. Binnen een evoluerende maatschappij is het vrij logisch dat de verhoudingen nogal eens veranderen.

Toch wil ik vooral de rol van het onderwijs benadrukken. Ik heb het dan niet over het landbouwonderwijs waaraan u wel voldoende aandacht besteedt, maar meer expliciet over het lager en zelfs het kleuteronderwijs. Bijna dagelijks wordt kinderen er steevast op gewezen dat de landbouw vervuult en dat een varken de facto stinkt. Ze weten echter niet waar bijvoorbeeld de melk vandaan komt. Dat daar een koe aan te past komt, is voor vele kinderen tot 12 jaar een mysterie. Melk komt nu eenmaal uit de melkfabriek.

Mevrouw de minister, het onderwijs moet via zijn opvoedende taak de drempel verlagen tussen de samenleving en de landbouwsector. De landbouwsector moet een bijdrage leveren tot het verwezenlijken van belangrijke maatschappelijke doelstellingen. Natuurlijk is het zo dat niet iedereen volledig dezelfde maatschappelijke doelstellingen nastreeft. Iedereen legt zijn eigen accenten. U doet dat ook in uw beleidsnota. De maatschappelijke doelstellingen die u naar voren brengt, zijn mijns inziens echter niet de grootste gemeenschappelijke deler van de maatschappelijke doelstellingen die in Vlaanderen leven. Wie bepaalt dan de prioriteiten: de minister zelf, haar achterban of het Vlaams Parlement?

Wat is op dit ogenblik de grootste prioriteit binnen onze Vlaamse samenleving: een degelijke voedsel-

Wymeersch

voorziening aan een betaalbare prijs of een kwalitatief hoogstaande voedselvoorziening aan een iets hogere prijs? Deze discussie zal tijdens de komende jaren verder moeten worden gevoerd.

Bladzijde 32 en 33 van de beleidsnota behandelen uw voorstellen inzake steun voor investeringen. Het valt me op dat het hoogste percentage aan mogelijke investeringssteun is voorbehouden aan investeringen die er in feite op gericht zijn om het volume van de landbouwsector af te bouwen. Deze investeringssteun bedraagt 40 percent van het investeringsvolume. De andere door u opgesomde mogelijkheden bedragen respectievelijk 30, 20 en 10 percent. Ook dit is wellicht een politieke keuze. De tweede groep betreft de investeringen in het kader van de verruiming van het deelassortiment en de productie en de verwerking van voeders voor eigen gebruik binnen gesloten varkensbedrijven. Ik vraag me af waarom deze investeringen niet in aanmerking komen voor een steun van 40 percent. Op welke gegevens is dit onderscheid gebaseerd?

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : De logica achter dit onderscheid sluit aan bij wat u daarnet zelf hebt gezegd. De landbouw krijgt een aantal nieuwe eisen te verwerken. Die eisen komen niet enkel vanuit mijn achterban. Er zijn ook Europese eisen, die in het hoofdstuk plattelandsontwikkeling van de Agenda 2000 worden toegelicht. Deze eisen wegen zwaar op de individuele landbouwer. Daarom kennen we een hoger percentage aan investeringssteun toe aan maatregelen die aan de nieuwe maatschappelijke eisen tegemoetkomen.

Mijnheer Wymeersch, u hebt daarnet zelf gezegd dat we hier eens zouden moeten debatteren over de tegenstelling tussen het betere maar ook duurere product en het slechtere maar goedkopere product. Om die tegenstelling financieel te overbruggen, willen we net een gedifferentieerde investeringssteun toekennen. Dit heeft niets te maken met mijn persoonlijke overtuiging of met mijn achterban. Het gaat om de Europese houding die op onze landbouwers afkomt.

We moeten adequate oplossingen voor dit probleem vinden. De heer Moreau heeft zich daarnet – op een vrij defaitistische manier – afgevraagd wat het beleid nog voor de landbouwsector kan doen. Het is echter niet zo dat we de evoluties in de sector zomaar als buitenstaanders observeren. Het VLIF biedt ons de mogelijkheid om de situatie bij

te sturen, vooral omdat in Vlaanderen teelten voorkomen die op het Europees niveau amper worden ondersteund. Ik ben ervan overtuigd dat we op deze manier wel een sturend beleid kunnen voeren en dat we de inkomensgarantie van de landbouwers ook binnen de nieuwe context veilig kunnen stellen.

De heer Frans Wymeersch : Uw redenering, mevrouw de minister, is correct. Ik zal echter straks nog op de rol van Europa terugkomen. Het is niet evident dat beleidsverantwoordelijken en verkozenen van het volk zich zomaar neerleggen bij een bepaalde, al dan niet van buitenaf opgedrongen evolutie. We hebben de plicht om zelf ons huiswerk te maken, om zelf te kijken in welke richting we mee willen evolueren en in welke mate we akkoord kunnen en willen gaan met de dingen die ons van buitenaf worden opgelegd. Het is uiteraard weinig zinvol om rond een aantal thema's op het Europese vlak een verschillende houding aan te nemen, maar ook daar zal ik straks nog op terugkomen.

Ik ga hier graag nog even dieper in op de mestproblematiek. Ik zou graag vernemen hoe het zit met de task force-mestverwerking. Deze zaak mag immers niet op de lange baan worden geschoven. Ik hoop dat hier dagelijks aan wordt gewerkt en dat we sinds onze recentste discussie enig licht aan het einde van de tunnel kunnen ontwaren.

Ik heb vernomen dat de minister-president in het kader van de mestverwerking en van de discussie rond het MAP-2 een bepaalde landbouworganisatie een brief heeft geschreven. In deze brief stelt hij dat de Vlaamse regering zich wil engageren om in kwetsbare gebieden een vergoeding uit te werken voor de aankoop van bedrijven, voor de verwerking van percelen en voor het patrimoniumverlies bij de overdracht van gronden. Volgens mij is dit geen onbelangrijke uitspraak. Het feit dat ze op papier staat, maakt ze trouwens tot een engagement. Het engagement van de Vlaamse regering om voor die kwetsbare gebieden een vergoedingensysteem uit te werken is volgens ons formeel. Er kan dus niet op worden teruggekomen. Onze fractie verwacht dan ook dat de regeling na de zomer van 2000 op punt zou staan, zodat de landbouwers hun dossiers kunnen opstellen. Ik had gehoopt dat u daar enige verduidelijking over zou geven, mevrouw de minister.

Waar u spreekt over de reconversie van de varkenshouderijen verwachtte ik iets meer. De reconversie blijft beperkt tot ofwel een volledig naakte afbouw van de varkensstapel, ofwel een selectieve

Wymeersch

afbouw van de varkensstapel waarbij de landbouwers tot de varkenssector blijven behoren. Ik had echter gehoopt dat er ook een aanzet zou worden gegeven om over te schakelen van de varkenssector naar andere landbouwsectoren en dat deze mogelijkheid zou worden gesteund en gepromoot door de Vlaamse regering. Ik vind het jammer dat hier niets over terug te vinden is in de beleidsnota, omdat dit toch een duidelijke vraag was van de landbouwsector. Bovendien zou dit de landbouwers de mogelijkheid bieden zich te richten op sectoren die meer toekomst bieden.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer Wymeersch, uw laatste opmerking begrijp ik niet goed. U bedoelt dus dat er steun moet komen voor varkenskwekers die willen overschakelen op het houden van runderen.

De heer Frans Wymeersch : U spreekt nu expliciet over het houden van runderen, maar ik vind dat er steun moet komen voor landbouwers die nu in de varkenssector zitten en zich willen bezighouden met andere deelsectoren van de landbouw. Dat kan het houden van runderen zijn, maar bijvoorbeeld ook tuinbouw.

Minister Vera Dua : Als een varkenshouder wil stoppen kan hij een vergoeding krijgen. Hij heeft dan nog steeds zijn grond ter beschikking en kan dus overschakelen op bijvoorbeeld tuinbouw. Het zou echter zeer onverstandig zijn om van het houden van varkens, met steun van de overheid, over te schakelen op het houden van runderen. Men heeft voor dit laatste immers meer grond nodig. We zullen zo een omschakeling dan ook niet financieel ondersteunen om de druk op de grond te beperken.

De heer Frans Wymeersch : Men moet de varkenshouders die nu wensen af te bouwen voldoende perspectieven bieden om op een volwaardige manier landbouwer te kunnen blijven en toch volledig van de varkenshouderij af te stappen. Ik vind deze optie niet duidelijk terug in de beleidsnota.

De voorzitter : De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy : Mevrouw de minister, iedereen vraagt voor het ogenblik geld : 50 miljard frank voor lastenverlaging, 40 miljard frank voor de non-profit sector, 40 miljard frank voor de bevordering van de mobiliteit en 5 miljard frank voor

sociale huisvesting. De middelen zijn echter beperkt. U zult dus snel moeten zijn.

Wanneer zult u bekend maken over hoeveel geld het concreet gaat ? Zal dat gebeuren tijdens de begrotingscontrole, of daarna ? U zegt immers dat 10 tot 15 percent van de mestoverschot via die enveloppe moet worden geregeld.

Minister Vera Dua : Mijnheer Van Rompuy, eerst en vooral stel ik vast dat u de andere ministers steeds verwijt veel te beloven terwijl er geen geld is. U verwijt me nu dat ik niet agressief genoeg ben tegenover mijn collega's in het opeisen van geld. Ik dank u voor uw bezorgdheid, ik ben werkelijk ontroerd.

Ik wil het vel van de beer niet verkopen alvorens hij geschoten is. De afspraak binnen de regering luidt dat een regeling eerst moet worden goedgekeurd door Europa. Ik wil in alle openheid de stand van zaken geven. U hebt allemaal de voorstellen die werden ingediend in het kader van de plattelandsverordening, kunnen bekijken. We zijn nu aan het onderhandelen met Europa om de programmatie van Vlaanderen bij te sturen.

Europa is in het kader van de plattelandsverordening tevreden met alles wat reconversie inhoudt. Het afbouwen van de veestapel juicht Europa toe. Het is er volledig mee eens dat er in Vlaanderen iets moet gebeuren – zoals dat in Nederland gebeurt – maar ziet dit niet gebeuren in het kader van de plattelandsverordening. Europa beschouwt de afbouwregeling als een structurele maatregel voor een sector in moeilijkheden. Dat is slecht nieuws voor mij, want het betekent dat er in het kader van de plattelandsverordening waarschijnlijk geen Europese cofinanciering zal komen. Natuurlijk vergemakkelijkt dit mijn positie niet. We moeten dit dus sowieso voorleggen aan Europa, niet in het kader van de plattelandsverordening, maar als een structurele maatregel, namelijk steun aan een economische sector.

Momenteel werken we een decretale regeling uit. Die is nog niet voltooid. De eerste teksten die kunnen dienen voor een discussie met de buitenwereld, verwacht ik rond 15 april. Daarbij zal er sprake zijn van een lichtjes andere context. Waarschijnlijk zal het gaan over een naakte afbouw, met daar tegenover een financiële compensatie. Eerst zullen we de toestemming van Europa moeten vragen voor de voorgestelde regeling : het blijft immers steun aan een economische sector.

Dua

Bij de begrotingscontrole hoop ik terzake een eerste, al is het maar symbolisch, bedrag te kunnen krijgen. Eens de zaak definitief rond is, voor het einde van dit jaar, zullen we in de begroting 2001 een substantiëler bedrag ter beschikking stellen. Ik spreek me nu uiteraard niet uit over de grootte van het bedrag, en zal dat ook niet doen bij de begrotingscontrole : de discussie hierover moet immers nog worden gevoerd binnen de Vlaamse regering.

Onder meer tijdens de vergadering van de dioxine-commissie aan het begin van de zittingsperiode heeft de minister-president verklaard een voorstander te zijn van een maatregel om de veestapel af te bouwen. We willen echter niet in het huidige scenario van de MAP-vergoedingen terechtkomen, waarbij allerlei zaken werden beloofd en vastgelegd alvorens men de toestemming van Europa had. In dit soort dossiers wil ik dus enige voorzichtigheid aan de dag leggen.

Maar ik ben een groot voorstander van het voorzien in een financiële vergoeding voor mensen die vrijwillig willen afbouwen. Persoonlijk wil ik dit voorlopig tot de varkenssector beperken, in tegenstelling tot de landbouworganisaties, die dat willen uitbreiden naar andere sectoren. Een mogelijke optie is om in kwetsbare gebieden in een dergelijke uitbreiding te voorzien, bijvoorbeeld naar de rundveesector. Voor een aantal landbouwers zou dat een oplossing kunnen zijn. Die mogelijkheid onderzoeken we nog, en zal eventueel in het ontwerp van decreet worden ingebouwd.

U zult dus nog wat moeten wachten : wees echter overtuigd van mijn bereidheid om de discussie hierover te voeren. Ik hoop dat ook de rest van de regering me daarin zal volgen.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mijnheer Wymeersch, u stelt voor om varkenshouders die in moeilijkheden zitten, zo veel mogelijk te begeleiden in een overschakeling naar andere deelsectoren van de landbouw. Dat is dus het probleem van de conversie.

Minister Vera Dua : Mijnheer Moreau, het gaat hier om twee zaken. Aan de ene kant is er het inleveren van de vergunning, waar een vergoeding tegenover staat. Dat is dus werkelijk afbouwen. Als die mensen op hun bedrijf dan nog andere activiteiten uitoefenen, is dat hun vrije keuze. Aan de andere kant zal er binnen het kader van de plattelandsverordening wel de mogelijkheid tot onder-

steuning zijn van bijvoorbeeld een varkensboer die wil omschakelen naar biologische bedrijfsvoering. Er zal ook ondersteuning mogelijk zijn voor een varkensboer die via afbouw wil omschakelen naar meer grondgebondenheid. Hoe dan ook, het is niet de omschakeling die wordt vergoed, maar wel de afbouw of de reconversie wegens ecologische motieven.

De heer André Moreau : Mevrouw de minister, dat was voor mij zeer duidelijk. De heer Wymeersch had het echter ook over varkenshouders die in de problemen zitten, die dus zoeken naar een andere oplossing, maar toch min of meer in dezelfde sector actief willen blijven. U hebt al gezegd dat zo iemand inderdaad kan omschakelen naar bio-ecologische landbouw. Dat zijn echt goede ideeën, dus we moeten u daarin steunen. Die mensen moeten daar echter wel bewust van worden gemaakt.

Mijnheer Wymeersch, ik breng gewoon mijn persoonlijk standpunt naar voren. Als u wilt meewerken aan oplossingen, moet u ophouden met te stellen dat onze landbouw tot folklore aan het verworpen is. Zo niet bestaat het gevaar dat de mensen uit de sector dat zelf nog gaan geloven ook. Op die manier zullen ze het nog veel sneller opgeven.

De heer Frans Wymeersch : Mijnheer Moreau, ze zeggen het zelf al.

De heer André Moreau : Ik zou dat persoonlijk nooit zeggen. Ik heb wel nog een andere opmerking. Wat u zegt over de mensen die aan biologische landbouw doen, komt eigenlijk op het volgende neer : het is niet hun taak om aan leurhandel te doen. U hebt immers duidelijk gesproken over het aan de deur verkopen van producten. Mijnheer Wymeersch, we moeten realistisch blijven. Er moeten oplossingen worden gevonden. Het zelf verkopen van die biologisch geteelde producten is zo een mogelijke oplossing.

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Ik wil even dieper ingaan op wat de heer Van Rompuy daarnet heeft gevraagd over de afbouw van de varkensstapel. Europa zal daar wel mee akkoord gaan. Ik verwijs daarvoor bijvoorbeeld naar Nederland. Het geld daarvoor zal wel moeten komen van algemene middelen. Denk ik nu al te ver vooruit als ik veronderstel dat dit eventueel zou kunnen komen van de reserve die nu op een aparte rekening staat voor de vergoedingen in kwetsbare gebieden ?

Minister Vera Dua : Mijnheer Matthijs, als we het niet halen op Europees niveau, zal ik ervoor zorgen dat dit geld in de landbouw blijft. Voorlopig blijven we natuurlijk alles op alles zetten om die vergoedingen de bestemming te geven waarvoor ze waren bedoeld. Er zal dus in ieder geval duidelijkheid moeten komen over wat er met die vergoedingen zal gebeuren.

De voorzitter : De heer Van Looy heeft het woord.

De heer Jef Van Looy : Mevrouw de minister, hoeveel biologische varkenskwekers zijn er vandaag eigenlijk in Vlaanderen ?

Minister Vera Dua : Dat is zeer beperkt. Het zijn er minder dan tien. Het lastenboek voor de biologische varkensteelt is immers zeer streng. Het zou eigenlijk moeten worden aangepast. Het Europees lastenboek is namelijk minder streng dan het Belgische.

De heer Jef Van Looy : Mevrouw de minister, volgens mij zijn het er zelfs minder dan vijf.

Minister Vera Dua : Minder dan vijf is ook minder dan tien.

De heer Jef Van Looy : Misschien gaat het zelfs maar om één bedrijf.

Minister Vera Dua : Neen, het zijn er meer. U moet ook eerlijk redeneren. Men heeft twee jaar omschakeling nodig voor elke biologische teelt. Vermits het lastenboek nog geen volle twee jaar in werking is, kunnen er eigenlijk nog geen bedrijven bestaan die volop draaien. Europa is zeer laat geweest om de lastenboeken voor de veeteeltsector vast te leggen.

De voorzitter : De heer Van Looy heeft het woord.

De heer Jef Van Looy : Laten we zeggen dat er vandaag enkele zijn. Als er morgen echter tien of twintig zouden overschakelen, dan vraag ik me af waar we ons bevinden in deze nichemarkt.

We hebben met de commissie net een bezoek gebracht aan een biologische boerderij in Schoten. Ik heb een vraag gesteld aan de vertegenwoordiger van de biologische groentekwekers, waar toch al wel een markt voor bestaat. Stel dat er morgen een glas-groente-tuinbouwbedrijf overschakelt naar de biologische teelt van tomaten, en laten we zeggen dat het gaat om twee en een half hectare glas. Dat is vandaag zowat de maat voor een groenteteeltbedrijf onder glas. Hoe moet die teler dan op die bio-

logische markt komen ? Het antwoord luidde dat hij met vijfduizend vierkante meter per jaar moet proberen om te schakelen, en dit langzamerhand in de volgende vijf jaar. Anders wordt de markt overbelast. We kunnen deze gedachte uitbreiden naar de varkenssector. Als er morgen twintig bedrijven bijkomen in de biologische sector, dan zakt deze nichemarkt in elkaar, net zoals in Denemarken recent het geval was.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer Van Looy, ik denk dat u het te pessimistisch inschat. Het massaal overschakelen van het ene jaar op het andere, zou inderdaad niet goed zijn. Dat moet systematisch en begeleid gebeuren, zo niet stort de markt in elkaar. Als er overschakelingen zijn, moet men ook maatregelen nemen in de distributie, de afzet, de promotie en in de onderhandelingen met de groothandel. Daarin geef ik u volkomen gelijk.

De voorzitter : De heer Van Looy heeft het woord.

De heer Jef Van Looy : U geeft me dus gelijk als ik zeg dat die reconversie vele jaren in beslag moet nemen, en die reconversie biedt geen oplossing voor de problematiek waar we vandaag in de varkenshouderij mee te maken hebben. De oplossing moet dus gekoppeld worden aan de mensen die eruit stappen of failliet gaan. Ik stel echter vast dat bij faillissementen de bedrijven overgenomen worden door de integratie. Op die manier wordt het probleem enkel groter. Als u een uitstapregeling wil, stel ik voor dat u zich haast of u komt te laat. Een uitstapregeling spreiden over meerdere jaren is zinloos.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Enerzijds denk ik dat er een aantal varkensboeren wachten met eruitstappen tot er duidelijkheid is over die uitstapregelingen. Als het zover is, zal er een beduidend aantal kandidaten opduiken. Daarom moet dus zo vlug mogelijk opheldering komen. Als oplossing voor de hele problematiek van de varkenssector, met alle milieuproblemen die daarbij horen, is de bioteelt zeker geen antwoord. De begeleide en betaalde afbouw zal hoogstens, volgens een maximalistische redenering, voor tien percent van het mestoverschot een oplossing zijn. Daarom herhaal ik dat we met betrekking tot die mestverwerking duidelijkheid moeten creëren naar de sector toe.

De voorzitter : De heer Wymeersch heeft het woord.

De heer Frans Wymeersch : Het is ontegensprekelijk zo, mevrouw de minister, collega's, dat er een onnoemlijke Europese druk bestaat omtrent de milieuproblematiek en het ruimtelijke beleid waarvoor we hebben gekozen. Dat maakt het zeer moeilijk om aan deze economische sector en aan de individuele landbouwer een meer dan degelijk inkomen te verzekeren en om ervoor te blijven zorgen dat deze sector rendabel blijft.

De grondgebondenheid staat eveneens onder zware druk. Vlaanderen is nu eenmaal niet groot. We worden geconfronteerd met vragen naar industriële uitbreiding en met de vraag naar de uitbreiding van het bosbestand, wat waarschijnlijk ook ontspringt uit een ruim maatschappelijk draagvlak. Voor de uitbreiding van de biologische landbouw moet er eveneens een groot deel landbouwgrond vrijgemaakt worden.

De voorzitter : De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy : Biologische landbouw vraagt juist méér grond.

De heer Frans Wymeersch : Dat is wat ik zonet zei. Van onze beperkte ruimte moeten we nu ook nog een deel voorzien voor biologische landbouw, bosuitbreiding en nieuwe industriële inplantingen, om nog niet te spreken van de aanleg van overstromingsgebieden of grote infrastructuurwerken. Mijnheer Moreau, tegen deze achtergrond maakt deze beleidsnota de Vlaamse landbouw tot een attractie in Bokrijk. Daar was ook al uw voormalige fractievoorzitter, de heer Denys, voor bevreesd.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mijnheer Wymeersch, u hebt recht op uw mening, de mijne is wat meer genuanceerd. *(Opmerkingen van de heer Frans Wymeersch)*

Of ik nu tot de meerderheid behoor of niet, en wat anderen, al of niet van mijn fractie, er ook van mogen zeggen, ik ben het er niet mee eens dat de landbouw tot een folklore verwordt. Hij biedt integendeel nog heel wat mogelijkheden voor bepaalde mensen. Het blijft een mooi beroep.

De heer Frans Wymeersch : Mijn fractie is hoe dan ook van mening dat, gezien de geest die deze beleidsnota ademt, de landbouwer in de toekomst nog slechts een beheerder en organisator van het landschap dreigt te zijn. Het staat er ook met zoveel woorden in. Wij menen daarentegen dat een

landbouwer veel meer kan en moet zijn. Hij blijft voor ons een van de fundamentele pijlers van onze maatschappij, en is een belangrijke poot van de stoel waarop we zitten. We lopen het risico die poot van onze stoel te zagen, en te vallen.

We worden te veel afhankelijk van de wereldeconomie, van import, van Europa, enzovoort. Mevrouw de minister, zowel uw als mijn fractie, zij het om deels verschillende redenen, hebben ons steeds kritisch opgesteld ten opzichte van de GATT-akkoorden en al wat daarmee samenhangt. In voorbereiding op het plenaire debat over MAP 2 hebt u, samen met ons, bepaalde Europese normen in twijfel getrokken. Wanneer zullen we ons in de Vlaamse regio, in het belang van onze toekomst, onze economie en onze maatschappij, eindelijk eens ernstige vragen stellen over de rol van Europa ? Wanneer zullen we eens durven opstaan tegen richtlijnen van Europa waarmee we het niet eens zijn ?

Ik rond dit keer niet af met een waarschuwend woord aan de meerderheid, hoewel dat logisch zou zijn, maar aan de CVP. *(Opmerkingen van de heer Eric Van Rompuy)*

Toen ik enkele dagen geleden de heer Devisch, voorzitter van de Boerenbond, hoorde verklaren dat zijn organisatie gekant is tegen een defederalisering van de landbouw, had ik daar geen problemen mee, maar ik stel me daar wel vragen bij. Ik meende immers dat de Boerenbond moest worden beschouwd als 'één van de actoren van het CVP-middenveld'. Over zuilen mogen we immers niet meer spreken. Als ik de woordvoerder van één van die actoren dan plotseling hoor verklaren gekant te zijn tegen een overheveling van het landbouwbeleid naar de gemeenschappen, dan rijzen bij mij sterke twijfels over de houding van de CVP, een partij die ook aan de Costa deelneemt.

Ik was deze morgen dan ook aangenaam verrast toen ik het Beknopt Verslag van de plenaire vergadering van gisteren las. Uit de interventie van de heer De Meyer kon ik concluderen dat de CVP nog steeds gewonnen is voor de volledige overheveling van het landbouwbeleid naar Vlaanderen. Wat moet ik daaruit afleiden ? Dat de Boerenbond niet langer tot die 'actoren van het CVP-middenveld' behoort ?

De heer Eric Van Rompuy : De Boerenbond is een vriend van de CVP.

De heer Frans Wymeersch : Is de CVP een vriend van de Boerenbond ?

De heer Eric Van Rompuy : We zijn bevriend, we praten met elkaar en we hebben oor voor elkaars vragen. Eux sont eux, mais nous sommes nous. We zijn een politieke partij en we hebben ons standpunt bepaald : we zijn voorstander van de algehele overheveling van de landbouw naar de gewesten, met dien verstande dat een aantal aspecten wel federaal zullen blijven. Ik verwijs naar de Costa en denk bijvoorbeeld aan de productnormering, het federaal voedselagentschap en andere zaken die vanuit een Europees perspectief moeten worden bekeken. Ik denk trouwens dat alle Vlaamse partijen – Agalev inclusief – voor een defederalisering van de landbouw gewonnen zijn.

De heer Devisch verwees eigenlijk naar de exclusieve bevoegdheden van gemeenschappen en gewesten, bijvoorbeeld inzake media, cultuur en industrie. In het kader van die bevoegdheden trekt men met een beurtrol naar de Europese Raad, waar gediscussieerd wordt over een soort van algemeen kader. De regio's maken onderling afspraken om te zien welk standpunt zal worden verdedigd. Ik spreek uit ervaring op het vlak van media en industrie. Meestal wordt daarbij met wat goede wil wel een consensus bereikt.

Voor landbouw liggen de zaken echter helemaal anders en dat is precies de grote bekommernis van de heer Devisch. Het Europese prijzen- en subsidiebeleid is immers een beleid dat op een strikt Europees vlak wordt gevoerd. Daar wordt over deze zaken beslist in het kader van een gemeenschappelijke Raad van Ministers, waarin de regio's een beurtrol vervullen. Zo organiseerde de heer Pinxten als federaal minister van Landbouw tijdens de vorige legislatuur regelmatig een overleg met mezelf en met de heer Lutgen. Daar werden de zaken voorbereid die op de volgende Europese ministerraad zouden worden besproken.

Maar zeker nu de heer Happart Waals minister van Landbouw is, kunnen de communautaire discussies daar wel eens hoog opslaan. De landbouw van Vlaanderen verschilt immers grondig van die van Wallonië en als over subsidiëring wordt gesproken, kunnen de belangen of prioriteiten wel eens sterk blijken te verschillen. In Wallonië is er meer akkerbouw en een veel beperktere varkenssector. Hun invalshoek over zuivel en rundvee verschilt sterk van de onze. Dat is logisch. De landbouwstructuur in Vlaanderen is heel anders dan die in Wallonië.

Het zal een heel moeilijke discussie worden om een gemeenschappelijk Belgisch standpunt te bereiken. Bovendien zal een van de drie ministers dit standpunt moeten verwoorden. Een dergelijke dis-

cussie is veel moeilijker dan een discussie over media of onderwijs, want daarvoor bestaan exclusieve bevoegdheden en moet op Europees niveau enkel een algemeen kader worden uitgewerkt. Communautaire discussies over het landbouwbeleid zullen onafwendbaar zijn.

De heer Devisch is bezorgd over deze situatie. Bij de discussies tussen gemeenschappen en gewesten is er immers niet langer een arbiter aanwezig. Een land dat geen standpunt heeft, moet zich tijdens de Europese ministerraad onthouden. Dat kan de onderhandelingspositie van het land ondermijnen. De vrees van de heer Devisch is voor ons echter geen reden om het niet te proberen. Hij stelde trouwens zelf dat dit geen ideologisch punt was, maar dat hij bezorgd was om de werking van die verschillende structuren.

De discussie met de heer Happart zal niet eenvoudig zijn. In Congo heeft hij verteld dat de Vlamingen het land hebben verwaarloosd. Hij kondigde er een grote promotieactie aan voor meer biologische veeteelt in Congo. Hij stelde daarbij dat Vlamingen vervuilers zijn. Mevrouw de minister, ik wens u veel succes tijdens dat robbertje vechten met de heer Happart. Misschien bereikt u wel een gemeenschappelijk standpunt, de wereld is immers veranderd sinds de CVP niet langer aan de macht is. Ik heb vernomen dat er een nieuwe lente is in Vlaanderen. Wellicht zijn alle tegenstellingen tussen Vlaanderen en Wallonië daardoor verdwenen, en misschien bereikt u wel iets dankzij de nieuwe, zogenaamde opendebatcultuur.

Mijnheer Wymeersch, ik heb oren naar het betoog van de heer Devisch, maar het standpunt van de CVP blijft hetzelfde : we willen de federalisering van de landbouw in Belgisch staatsverband, en dat laatste onderscheidt ons van uw partij.

De heer Frans Wymeersch : Mijnheer Van Rompuy, dat is een typisch CVP-antwoord. U hebt echter gelijk dat de wereld is veranderd. De Boerenbond heeft geen serieuze macht meer over de besluitvorming van de CVP. Toch valt het me op dat u een heel gespecificeerde interpretatie kunt geven van het standpunt van een vriend. Ik zou dat niet durven.

Het klopt dat een Belgisch standpunt moet worden geformuleerd door één van de drie ministers. U kent de enige oplossing voor dit probleem. U staat niet achter die oplossing, of u durft ze niet in het openbaar uit te spreken. Hierover hebben we het vandaag echter niet. Het doet me wel plezier dat u een standpunt inneemt over het probleem van de

Wymeersch

vertegenwoordiging in Europa en over de federalisering van de landbouw. U zult het belang van de landbouwer en van de landbouwsector dus boven dat van gelijk welke organisatie of machtsstructuur plaatsen.

Als we dit algemeen belang van de landbouwsector voor ogen houden, kunnen we enkel besluiten dat de beleidsnota te ver in één richting is gegaan. Die visie van de maatschappij delen wij nu niet, en zullen we nooit delen. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : De heer Bex heeft het woord.

De heer Jos Bex (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, ik zal de beleidsnota enigszins anders benaderen dan mijn voorgangers. Ik zeg niet dat ik het beter kan, maar de klemtonen liggen anders.

De boer van Stijn Streuvels keurde 's zondags na de hoogmis zijn gewassen, de armen gekruist op de rug en een pijp of grasspriet in de mond. De boer anno 2000 daarentegen, rijdt met zijn ploeg achter de loonwerker die mest aanvoert, de GSM in de hand om instructies te geven aan collega's of medewerkers die elders aan het werk zijn. Onze boer in kwestie bezit immers een lappendeken aan percelen waar in totaal zeven verschillende uitrijregelingen voor bestaan. 's Morgens krijgen alle medewerkers per fax hun instructies met digitaal kaartmateriaal. De boer ontving op zijn beurt informatie van een medewerker die daags voordien de toestand van de gewassen opnam en dit vertaalde in te nemen maatregelen.

De boer anno 2000 heeft een krachtige computer. Hij heeft reeds de upgrade uitgevoerd op basis van het MAP-2bis. Hij verwijst zijn klanten door naar zijn bedrijfswinkel waarvoor hij 2,5 miljoen frank investeerde in ijskasten en sanitaire afwerking. Hij deelt opdrachten uit aan de vervrachter van de aardappelen, overlegt intussen met de notaris over de aankoop van grond en krijgt, collegiaal als hij is, de meest onmogelijke vragen op te lossen van collega's die ergens tussen Streuvels en 2000 verdwaalden. Boeren anno 2000 zijn er niet te veel en de sector beseft dat wie niet mee evolueert er morgen, misschien niet meer bij zal zijn.

Onze boer in kwestie is bovendien een gedreven man die niet te verlegen is om de discussie aan te gaan met de milieu- en natuurbeweging. Hij wil best wel zijn steentje bijdragen aan het milieu, als hij daar tenminste voor wordt betaald, en niet via

een toelage of subsidie, mevrouw de minister, nee hij wil contant geld. Hij wil een inkomen vergaren, hij wil winst maken, hij wil opnieuw investeren. Onze boer geniet aanzien in zijn dorp, komt niets te kort, heeft een toekomstperspectief. Zijn opvolger maakt met een plastic minitractor het erf onveilig.

Toch is de man boos. Hij draagt het imago van de stand mee. Hij is net als andere boeren gebonden aan de nutriëntenhalt terwijl in zijn nieuwe stallen nog plaats is voor twintig extra koeien uit eigen kweek. Hij wou groeien zonder aankoop, met kwalitatieve producten uit eigen stal. MAP-2bis deed de emmer overlopen, terwijl hij toch vooruitziend was en op alles voorbereid. Zelfs over een boer anno 2000 kan men een roman schrijven.

De voorzitter : De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer Gilbert Bossuyt : Mijnheer Bex, u zegt het ongetwijfeld allemaal zeer mooi. Het kernprobleem is echter de industriële veeteelt, en vooral de vraag waar de grens ligt voor het milieu, de gezondheid en de economie. Daar moeten we een oplossing voor vinden. Alle romantiek ten spijt : als u niet bereid bent om mee oplossingen te zoeken, is uw betoog waardeloos. De boer is daarmee niet geïnteresseerd. Om in deze sector op een economisch verantwoorde manier te kunnen functioneren, moeten er maatregelen worden getroffen.

De voorzitter : De heer Bex heeft het woord.

De heer Jos Bex : Ik wilde gewoon zeggen dat er op dit moment landbouwers zijn die zich inderdaad aangepast hebben en op een moderne manier werken. Als u de rest van mijn betoog hoort, dan zult u begrijpen dat er niet enkel een probleem is in de industriële landbouw, maar in de hele sector. Ik benader de zaak op mijn manier. Ik weet niet welk bezwaar u daartegen kunt hebben.

De voorzitter : De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer Gilbert Bossuyt : Ik hoor veel mensen heel vergoelijkend praten over de boeren alsof dit mensen zijn die toch niet nadenken. Er zijn ook landbouwers die heel goed nadenken en die weten dat het met de huidige gang van zaken niet verder kan. De grote vraag is hoe we dit op een verantwoorde en menselijke manier oplossen. Het baat niet de illusie in stand te houden als zouden er nog andere wegen mogelijk zijn.

De heer Jos Bex : Ik wil geen illusie creëren, mijnheer Bossuyt. Ik ben hier begonnen met een ver-

Bex

haal van een boer dat me vannacht werd verteld. Ons gesprek eindigde om 24 uur. Het is de echte realiteit. Dit bestaat. Als u mij laat uitspreken, zult u misschien begrijpen waar ik naartoe wil.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Ik wil heel kort tussenkomen omdat dit een discussie is tussen een Brabants en een West-Vlaams parlamentslid. Ik denk dat dat erg betekenisvol is. Ik kan deels begrijpen wat de heer Bex zegt. De Brabantse boeren moeten al een hele tijd meehelpen om problemen op te lossen die worden veroorzaakt door de intensieve varkenssteelt, die zich vooral in onze streek situeert. Ik begrijp soms de wrevel die bestaat in Brabantse witte gemeenten die het effectief op een goede manier doen. Nu krijgen ze misschien – terecht of ten onrechte – veel geld om de mest uit onze regio te verwerken. Er is een letterlijke dualiteit in de landbouw. Dat is geen reden om geen oplossing te zoeken, maar ik denk ook niet dat mijnheer Bex dat bedoelt.

De voorzitter : De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer Gilbert Bossuyt : Ik wil wel meegaan in die redenering. Wij hebben de mensen desbetreffend ook ontvangen, maar we moeten zeer duidelijk zijn. Als u aan die mensen illusies wilt geven, dan moet u bereid zijn in West- en Oost-Vlaanderen nog harder op te treden. Het is het ene of het andere. Als we daarover een parlementair debat voeren, kunnen we niet vanuit de gemeente praten. Het probleem is ruimer dan dat.

De voorzitter : De heer Van Looy heeft het woord.

De heer Jef Van Looy : Ik wilde alleen vragen waarom de heer Bex MAP 2-bis heeft goedgekeurd. Bij de bespreking van MAP 2-bis hadden wij een specifiek amendement voor Brabant, dat tegemoet kwam aan de huidige verzuchtingen van de heer Bex.

Minister Vera Dua : U had dat amendement beter ingediend voor de verkiezingen zodat we van dat probleem verlost waren.

De heer Jef Van Looy : Waarom hebt u het dan niet goedgekeurd als u het goed vond ?

Minister Vera Dua : Omdat het voorlopig geen oplossing biedt. We moeten open staan voor de problematiek.

De heer Jef Van Looy : Ik heb het over Brabant

De voorzitter : De heer Bex heeft het woord.

De heer Jos Bex : U stelt mij de vraag in verband met MAP 2-bis. Ik had het over het standpunt van de landbouwer met wie ik vannacht gesproken heb en niet over mijn standpunt.

Ik heb geen enkel probleem met de vraag van de heer Bossuyt, op voorwaarde dat er een debat werd gevoerd dat uitsluitend te maken had met de varkensteelt. Dan was dit een ander debat geweest. Dit gaat echter over landbouw in zijn totaliteit. Ik probeer gewoon om op basis van wat ik ervan ken mijn visie te geven. Daarstraks hebben hier ook mensen accenten gelegd, quasi uitsluitend op die varkensteelt.

Ik wil even van de boer naar de visser gaan. Over de Vlaamse visserij staat in de beleidsnota her en der, moeilijk leesbaar, een toevoeging tussen de teksten over landbouw. Men had dit beter geconcentreerd en dit deel gevoegd bij de laatste pagina's over het visserijbeleid.

Inhoudelijk kunnen we weinig kritiek leveren. Het betreft hier echter een kleine maar voor de kustregio niet onbelangrijke sector. Voor het eerst sinds de verschijning van de jaarlijkse publicatie van de rederscentrale, komt de bevoegde minister niet aan bod. Misschien niet gevraagd of in de drukte vergeten ? De sector hoopt in ieder geval op een signaal en ministeriële belangstelling. De heer Loones en ook andere parlementsleden uit de regio willen u graag gidsen. Hij heeft me gevraagd de boodschapper te zijn van een uitdrukkelijk verzoek voor een indringend gesprek met de visserijsector.

Van de zee over de polders, langs het dorp met de vele varkens, de fosfor- en nitraatgevoelige gebieden, kwetsbare en andere waterwinningsgebieden, komen we terug bij onze boer anno 2000. We hebben het MAP 2-bis mee ingediend. Er kan dus geen enkel misverstand bestaan over onze visie op het mestoverschot en de plicht om de nitraatrichtlijn van de Europese Unie te halen. We willen echter dat er binnen 10 jaar en ook daarna nog boeren zijn in Vlaanderen. Liefst zoveel mogelijk en stuk voor stuk solide bedrijfsleiders die instaan voor onze directe behoeften inzake onder andere vlees, groenten, fruit, zuivelproducten en bloemen. Het moeten dan ook fiere boeren zijn.

In de inleiding van de beleidsnota staat dat 'de samenleving terecht meer en meer eisen stelt op het vlak van milieu en de intrinsieke kwaliteit van de

Bex

producten. Het wordt niet langer geaccepteerd dat de maatschappelijke kosten, veroorzaakt door land- en tuinbouw' – ik voeg daarbij nog de chemische industrie, die de vooropgestelde emissienormen niet zal halen, het verkeer en de CO₂-vervuiling, agressie en verkeersdoden, de luchtvaart die geen heffing moet betalen op de kerosine en de vele bedrijven die zorgen voor de luchtvervuiling waarover de heer Malcorps het gisteren terecht had – 'worden afgewenteld op andere geledingen van de samenleving. Er wordt verwacht dat iedere sector zelf instaat voor de veroorzaakte kosten en voor de oplossingen'.

Als onze boer dit hoort, voelt hij zich niet meer geïsoleerd maar wel verantwoordelijk voor de problemen in zijn sector. En hij zal er effectief zijn bijdrage toe leveren om het imago van de landbouw bij het publiek in ere te herstellen. We moeten de boeren hun fierheid teruggeven. We citeren met opzet verkeerd uit Humo van deze week : 'Er was geen degelijk landbouwbeleid'. Deze beleidsnota moet de aanzet vormen tot een duurzame en milieuvriendelijke landbouw.

Voor een aantal punten vragen we aan de minister om onze kritische overwegingen te onderzoeken en te toetsen aan de realiteit. We gaan er niet van uit dat we het gelijk aan onze kant hebben. De minister verklaarde gisteren echter dat alle suggesties het onderzoeken waard zijn. Vandaar onze oproep.

In de beleidsnota staat dat geïntegreerde en biologische landbouw binnen levensvatbare productie-eenheden moet worden aangemoedigd. Ongeveer 5.000 boeren zijn gepensioneerd, 6.000 oefenen de job uit als nevenberoep, een niet bekend aantal beantwoordt niet aan de minimale voorwaarden van modern management, veel oudere landbouwers weten niet wie hen zal opvolgen en sommige bedrijven zijn echt te klein om te overleven. Hoeveel landbouwers in bijberoep oefenen elders een fulltime job uit ? In hoeveel gevallen gaat het hierbij om echte landbouwbedrijven ? In een buurgemeente heeft een professor aan de KU Leuven bijvoorbeeld, naast zijn riante villa, een ezelinnenfarm in agrarisch gebied.

Een grondige en wetenschappelijke analyse op basis van vaststellingen ter plekke van hogerge-noemde doelgroepen is aangewezen. De resultaten zullen ons leren dat sommige landbouwers in feite geen boer zijn. In sommige gevallen bestaan nog steeds schrijnende en onwaardige toestanden. Ze zullen ons leren dat veel boeren willen uittreden

maar dit zonder professionele hulp niet aandurven of er te trots voor zijn. We wensen een grondig onderzoek van deze groepen en een menswaardige uitstapbegeleiding voor degenen die echt hulp nodig hebben.

Enkele voorbeelden : de boer die zijn gronden (geërfd van vader op zoon sinds generaties) schenkt aan zijn kinderen en door de Mestbank verwittigd wordt dat zijn in natuurgebied gelegen weiden aan de Nulbemesting worden onderworpen ; de boer die 190.000 frank subsidies mist voor zijn zoogkoeienkwoom omdat hij al die papieren niet kan (wil) invullen : de vele boeren die vandaag in de problemen komen omdat hoe kleiner de dieren, hoe moeilijker te tellen.

Vooraf bij de groep van boeren in bijberoep moet er streng worden op toegekeken of hun bedrijf levensvatbaar is en uitzicht geeft op voltijdse tewerkstelling. Het gevaar bestaat immers dat zonder goede voorkennis van de specifieke situatie, marginalisering de uitkomst wordt.

Een derde kritische bedenking betreft de duale opdeling. Grond is inderdaad schaars. Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen verzekert ons 700.000 hectare, waarvan 635.000 hectare in gebruik is. (*Opmerking van de heer Jef Van Looy*)

De natuur moet kunnen betijen en bossen kunnen diverse bestemmingen hebben. De duale opdeling kan niet in de bufferzones tussen landbouw en natuur, en landbouw en bos. Hier moet de natuur overheersen en de landbouwer moet een volwaardige compensatie krijgen voor zijn natuurbeheersinspanningen. Als het in het kader van de uitbreiding van bos- en natuur gaat om historische en volgens het gewestplan agrarische percelen, moet er een oplossing komen die vergelijkbaar is met de planschaderegeling.

De landbouwer moet op gronden met landbouw als prioritaire bestemming, begrijpen dat in zijn voordeel erosiebestrijding, instandhouding van kleine landschapselementen – KLE – beheersing van de waterhuishouding en instandhouding van de biodiversiteit noodzakelijk zijn.

De heer Jef Van Looy : Wat bedoelt u met de planschaderegeling ?

De heer Jos Bex : Ik bedoel daarmee het volgende : door uitbreiding naar bosgebied en door het aanleggen van buffers worden bepaalde gronden aangesproken. De landbouwer wordt daardoor

Bex

aan andere regels onderworpen dan degene waaraan hij was onderworpen voor deze uitbreidingsoperatie. Hij zou daarvoor een schadeloosstelling moeten krijgen.

De heer Jef Van Looy : Ik steun u hier volledig in. Als het decreet op de ruimtelijke ordening wordt behandeld, zal dit zeker opnieuw ter sprake komen.

De heer Jos Bex : Het is pure romantiek te denken dat morgen een conflictloze niet-duale smeltkroes zal ontstaan tussen natuur, bos en landbouw. Het is niet slecht dat de betrokkenen af en toe scherp tegenover elkaar staan. Niemand heeft immers altijd gelijk en iedereen kan bijleren.

Een vierde opmerking brengt ons terug bij het mestoverschot. De dreiging dat heel Vlaanderen een kwetsbaar gebied zal worden, is groot. Laat ons niet wachten, en nu reeds werken aan een werkbaar MAP. MAP 2bis is inderdaad een gedrocht, dat in ieder geval aan een grote administratieve vereenvoudiging toe is. Alle voorstellen die het bereiken van de Europese norm nastreven moeten op hun volle waarde worden beoordeeld.

Ik hoop dat de minister dit in haar repliek zal ontkennen, maar ik meende bij haar een aarzeling te kunnen vaststellen als het gaat om de haalbaarheid van de mestverwerking. Misschien interpreteer ik dit fout.

Ik heb nog enkele belangrijke randbemerkingen. Het biolabel moet niet enkel qua vorm herkenbaar zijn, maar moet ook garant staan voor een degelijke controle op de echtheid van de gelabelde producten. Voor de geïntegreerde landbouw moet een soortgelijk label worden ingevoerd. De geïntegreerde landbouwers zullen nog 90 percent van de boerenstand uitmaken, nadat 10 percent van hen naar de biolandbouw zal zijn overgestapt. Als de regels van de goede landbouwpraktijk worden toegepast, zullen zij herkenbaar en evenwaardig hun producten kunnen op de markt brengen.

We staan voor 100 percent achter het promoten van de biolandbouw, mits de notie levensvatbare bedrijfsvoering geldt. Biolandbouw mag geen aanleiding zijn voor voedsel voor rijke mensen versus voedsel voor de gewone consument.

Mestuitvoer naar Wallonië is verboden. Wat gebeurt er met de bedrijven die intussen naar Wallo-

nië verhuizen ? Wat gebeurt er met het overleg tussen de gewesten en het in balans bereiken van de Europese normen ?

In het hoofdstuk over de vorming werd te weinig aandacht besteed aan informatica en bedrijfsboekhouding. Veel landbouwers die met forfaitaire stelsels werken, zijn hiervan vandaag de dupe. Inzicht bijbrengen in de grote transacties in de sector, kan een eerste stap zijn in het streven naar een betere bedrijfsvoering. De beheerswerken natuur die tot op vandaag worden gepromoot, zijn volgens ons onvoldoende vergoed. Minder projecten en meer geld per project zal de slaagkansen verhogen.

Tot slot blijf ik nog even stilstaan bij hoofdstuk 5.7.1. Sommigen menen dat de volledige defederalisering van de landbouw een te bescheiden realisatie van de Costa zou zijn. Niets is minder waar. Het verwerven van de integrale bevoegdheid voor landbouw zal een echt en duurzaam beleid in Vlaanderen vleugels geven. Overleg met de federale minister wordt dan overbodig. In afwachting moet de bevoegdheidsoverdracht echter grondig worden voorbereid. Elke hapering in die overdracht is ten nadele van de landbouwers.

Europa is geen beletsel voor de defederalisering. Het in Europa reeds bestaande beurtensysteem waarbij een deelstaatminister spreekt namens de andere deelstaten, is reeds een verworven werkwijze. De Europese Unie moet ten volle rekening houden met de constitutionele autonomie van Vlaanderen. Deelstaten en regio's hebben een democratische meerwaarde voor Europa. De kenmerken van de agrarische sector in de verschillende regio's kunnen slechts integraal aan bod komen mits een eigen invulling. De federatie heeft dan ook geen enkele meerwaarde voor het Vlaams landbouwbeleid. In dit perspectief zal onze boer anno 2000 zich 'de vis' in het eutrofiëringvrije water voelen. (*Applaus bij VU&ID en AGALEV*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen om 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen. We zullen het debat

Voorzitter

over de beleidsnota Landbouw voortzetten na het stellen van de actuele vragen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 12.19 uur.*
